

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ  
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ**

**ДЕВ'ЯТА ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-  
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ  
ВІДНОСИН ТА СВІТОВОГО ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ»**

**24 травня 2019 р.**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ**

**МАРІУПОЛЬ — 2019**

**ББК 66.4я431**  
**УДК 327(063)**

Тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин та світового політичного процесу: Збірник матеріалів Дев'ятої Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (24 травня 2019 р.) / Під заг. ред. К. В. Балабанова. — Маріуполь : МДУ, 2019. — 141 с.

Редакційна колегія:

**К. В. Балабанов**, д.політ.н., професор, ректор МДУ; **В. Ф. Лисак**, д.і.н., професор, декан історичного факультету; **О. В. Новакова**, д.політ.н., професор кафедри політичних наук Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова; **К. А. Трима**, к.політ.н., провідний науковий співробітник відділу політики і врядування у вищій освіті Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України; **Н. П. Пашина**, в.о. завідувача кафедри, д.політ.н., професор кафедри МВ та ЗП; **М. В. Булик**, к.політ.н., доцент кафедри МВ та ЗП; **О. Л. Гільченко**, к.політ.н., доцент кафедри МВ та ЗП; **В. О. Сенатосенко**, асистент кафедри МВ та ЗП.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики (протокол № 13 від 11.06.2019).

Рекомендовано до друку вченою радою історичного факультету Маріупольського державного університету (протокол № 12 від 19.06.2019).

## ЗМІСТ

## ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ДЕРЖАВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

*Булик М. В.,*

*к.політ.н., доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики  
Маріупольського державного університету*

**НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ  
РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ.....3**

*Клюс В. В.,*

*студент III курсу спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації  
та регіональні студії» Маріупольського державного університету*

**ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УЗБЕКИСТАНУ ПРИ  
Ш. МІРЗІЙОЄВІ.....6**

*Чокотило Н. Е.,*

*студентка ОС «Магістр» спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні  
комунікації та регіональні студії» Маріупольського державного університету*

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ШВЕДСЬКОГО НЕЙТРАЛІТЕТУ.....8**

## ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

*Трофименко М. В.,*

*к.політ.н., професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики  
Маріупольського державного університету*

**СТРУКТУРІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ В  
КОНТЕКСТІ СТВОРЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ  
МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ.....12**

*Шаманков А. Р.,*

*студент IV курсу спеціальності «Міжнародні відносини» Маріупольського  
державного університету*

**УКРАЇНСЬКО-КАНАДСЬКІ ВІДНОСИНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ...16**

## ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ДЕРЖАВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

УДК 327.82

### НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ

*Булик М. В.,*

*к.політ.н., доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики  
Маріупольського державного університету*

В основі нормативно-правового забезпечення зовнішньої політики країни лежить «Концепція національної безпеки Республіки Білорусь», затверджена Указом Президента 9 листопада 2010 р. [2] Документ докладно характеризує міжнародну ситуацію, що складалася у світі на сучасному етапі. Так, зокрема, зазначається, що світ вступив у стадію кардинальних економічних, суспільних, військово-політичних змін, що характеризуються високою інтенсивністю та динамічністю. Водночас робиться висновок про триваючий перехід від однополярного до багатопольярного світу, становлення нових центрів сили, посилення конкуренції між ними. Концепція містить тезу про формування наддержавних та транснаціональних регуляторів, які витісняють традиційну систему міждержавних противаг та стримувань.

В цих умовах автори концепції наполягають на тому, що Республіка Білорусь (РБ) є незалежною, суверенною європейською державою, яка не відноситься до жодного світового полюсу сили, проводить миролюбну зовнішню політику і прагне до отримання нейтрального статусу. Водночас відзначається, що через геополітичне становище та відкритість Білорусь піддається впливу зовнішніх геополітичних процесів, що відбуваються у сучасному світі.

Розглядаючи національні інтереси РБ у сфері міжнародних відносин, концепція зауважує на необхідності формування багатопольярного світу і системи міжнародних відносин, яка б поважала верховенство міжнародного права і забезпечувала участь країни у вирішенні проблем, що є чутливими для неї. Крім того, пріоритетним для РБ є включення до колективних систем безпеки на глобальному, регіональному та двосторонньому рівні. Серед національних інтересів також відзначається забезпечення прагматичної взаємодії зі світовими центрами сили на основі взаємовигідного партнерства, рівноправ'я, взаємного врахування інтересів; позиціонування країни як демократичної правової держави тощо; укріплення міжнародних та регіональних механізмів забезпечення воєнної безпеки, партнерства та довіри; послідовний розвиток військової та військово-технічної співпраці з Російською Федерацією (РФ).

Перераховуючи загрози національній безпеці Білорусі, концепція виокремлює наступні:

- посягання на незалежність, територіальну цілісність, суверенітет та конституційний лад РБ;

- нав'язування РБ політичного курсу, що не відповідає її національним інтересам, втручання зовні у внутрішньополітичні процеси.

У свою чергу, серед зовнішніх джерел загроз національній безпеці РБ концепція визначає такі:

- наявність протиріч між провідними суб'єктами світової політики, що може призвести до зниження дієздатності систем міжнародної та регіональної безпеки;

- зіткнення геополітичних інтересів провідних центрів сили в умовах переходу до багатопольного світу;

- використання щодо РБ економічних та ресурсних інструментів тиску;

- втручання у міжнародні процеси сил, що не є визнаними суб'єктами міжнародних відносин;

- міжнародний тероризм, незаконний оборот технологій та обладнання подвійного призначення, зброї, боєприпасів, радіоактивних матеріалів тощо;

- послаблення міжнародних організацій та інтеграційних структур, участь в яких бере РБ;

- діяльність спецслужб, організацій, іноземних громадян, що спрямована на шкоду національним інтересам РБ [2].

Концепція докладно аналізує джерела загроз національній безпеці РБ і в інших сферах. Так, у галузі економіки відзначається погіршення умов зовнішньої торгівлі, кредитування та інвестування, використання заходів протекціоністського та дискримінаційного характеру проти білоруських товарів, розвиток транзитних коридорів в обхід країни тощо. Зазначаються загрози й через послаблення національно-культурної ідентичності білоруської діаспори, зростання кількості нелегальних мігрантів, інформаційне протиборство між провідними світовими центрами сили тощо. У військовій сфері зазначається, що зростають загрози через поширення зброї масового ураження, прагнення окремих держав вирішувати суперечності воєнним шляхом, розширення військово-політичних союзів або прийняття ними на себе глобальних функцій.

У концепції перераховуються також і заходи щодо захисту національних інтересів від зовнішніх загроз, зокрема:

- проведення збалансованої багатовекторної зовнішньої політики, що заснована на принципах взаємоповаги, рівності, партнерства та невтручання у справи суверенних держав;

- своєчасне виявлення та попередження спроб втручання у внутрішні справи РБ;

- збереження глобальної ролі ООН та Ради Безпеки ООН у забезпеченні міжнародної безпеки;

- продовження послідовного курсу у сфері ядерного роззброєння; боротьби з міжнародним тероризмом, транснаціональною злочинністю, нелегальною міграцією тощо;
- участь РБ у діяльності ОБСЄ;
- формування повноцінного митного союзу та Єдиного економічного простору;
- співпраця з субрегіональними міжнародними організаціями, зокрема: СНД, Центральноевропейською ініціативою, ОЧЕС, Радою держав Балтійського моря тощо;
- збереження та укріплення основ Союзної держави, реалізація потенціалу стратегічного партнерства з РФ;
- розвиток повноформатної співпраці з державами Європейського Союзу, відміна дискримінаційних заходів щодо РБ, її включення до міжнародних проектів, які передбачають транспортування енергоносіїв та експлуатацію транспортних коридорів;
- поглиблення відносин з Китаєм, Венесуелою, Індією, В'єтнамом, Бразилією тощо;
- розвиток діалогу з США на принципах рівноправ'я, взаємоповаги та партнерства.

Засади зовнішньої політики РБ базуються за Законі № 60-3 «Про затвердження Основних напрямів внутрішньої та зовнішньої політики Республіки Білорусь» від 14 листопада 2005 р. [1] Так, зокрема, основними принципами зовнішньої політики РБ є:

- дотримання загальноприйнятих принципів та норм міжнародного права;
- відповідність зовнішньополітичних цілей потенціалу держави;
- підвищення ефективності політичних, правових, зовнішньоекономічних та інших інструментів захисту суверенітету РБ;
- розвиток всебічного співробітництва з іноземними державам, міжнародними організаціями тощо;
- добровільність входження та участі в міжнародних організаціях та міждержавних утвореннях;
- прихильність політиці послідовної демілітаризації міжнародних відносин;
- відсутність територіальних претензій до суміжних держав, невизнання територіальних домагань до РБ.

Закон чітко визначає цілі зовнішньої політики РБ – захист державного суверенітету та територіальної цілісності держави, захист прав, свобод та законних інтересів громадян, громадських та державних інтересів.

Основними завданнями зовнішньої політики є:

- сприяння дотриманню стабільного, справедливого, демократичного світопорядку, що базується на загальноприйнятих принципах міжнародного права;
- рівноправна інтеграція РБ до світового політичного, економічного, наукового, культурного та інформаційного простору;

– створення сприятливих зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних умов для підвищення рівня добробуту народу, розвитку потенціалу держави;

– формування добросусідських відносин з суміжними державами тощо.

Пріоритетними напрямками зовнішньої політики РБ відповідно до інформації МЗС країни є:

– держави-сусіди, насамперед, Російська Федерація, співробітництво з якою базується на основі Договору про утворення Союзної держави Білорусі та Росії;

– участь в інтеграційних об'єднаннях на пострадянському просторі: ЄАЕС, СНД, ОДКБ;

– відносини з Європейським Союзом та його членами

– нормалізація діалогу з США;

– розвиток всебічного стратегічного партнерства з КНР, державами Азії, Африки та Латинської Америки;

– участь у діяльності ООН тощо [1].

Таким чином, попри відсутність повноцінної стратегії зовнішньої політики Республіки Білорусь нормативно-правове забезпечення її функціонування перебуває на рівні, який дозволяє захищати національні інтереси держави. Водночас, слід відзначити декларативний характер окремих положень обох основних документів у сфері зовнішньої політики, які не відповідають політичним реаліям Білорусі та геополітичній ситуації в цілому.

### Список використаних джерел

1. Закон Республіки Беларусь 14 ноября 2005 г. № 60-З «Об утверждении Основных направлений внутренней и внешней политики Республики Беларусь» <http://pravo.by/document/?guid=3871&p0=H10500060> (Дата звернення: 30.05.2019).
2. Указ Президента Республики Беларусь 9 ноября 2010 г. № 575 «Об утверждении Концепции национальной безопасности Республики Беларусь». URL: <http://pravo.by/document/?guid=3871&p0=P31000575> (Дата звернення: 30.05.2019).

УДК 327(575.1)»2017/03»

## ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УЗБЕКИСТАНУ ПРИ Ш. МІРЗІЙОЄВІ

*Клюс В. В.,*

*студент III курсу спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» Маріупольського державного університету*

Зміни, внесені урядом Узбекистану за час правління Мірзійоєва, викликали величезний ажіотаж серед міжнародної спільноти. Більш ніж за два